

Lovforslag nr. L 35. Fremsat den 26. oktober 1993 af Helge Adam Møller (KF), Engell (KF), Pia Christmas-Møller (KF), Grove (KF), Fischer (KF), John Vinther (KF), Svend Aage Jensby (V), Ivar Hansen (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Birthe Rønn Hornbech (V), Niels Anker Kofoed (V) og Jørgen Winther (V)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven

(Skærpet indsats mod voldskriminaliteten m.v.)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 30. oktober 1992, foretages følgende ændringer:

1. I § 244 ændres »1 år og 6 måneder« til: »2 år«.

2. I § 245, stk. 1, ændres »4 år« til: »5 år«.

3. I § 246 ændres »8 år« til: »10 år«.

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, foretages følgende ændringer:

1. § 762, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. En sigtet kan endvidere varetægtsfængsles, når der foreligger en særligt bestyret mistanke om, at han har begået

- 1) en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod,
- 2) en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, §§ 244-246, § 250 eller § 252, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage, og hensynet til retshåndhævelsen

skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, eller

- 3) en overtrædelse både af straffelovens § 241 eller § 249, og færdselslovens § 53, stk. 1, eller 2, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 5 måneder, og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.«

2. § 835, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Statsadvokaten kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysning om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl til den tiltalte, såfremt statsadvokaten under domsforhandlingen agter at fremsætte begæring om rettens bestemmelse om, at disse oplysninger ikke må meddeles den tiltalte, jf. § 848, stk. 2. Afgørelsen kan af forsvareren indbringes for retten.«

3. § 848 affattes således:

»§ 848. Formanden kan beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, mens et vidne eller en medtalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Stk. 2. Retten kan, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, på begæring bestemme

- 1) at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnet taler derfor, eller

2) at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnet gør det påkrævet.

Stk. 3. Er der truffet bestemmelse efter stk. 2, nr. 2, kan retten yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retssalen, mens vidnet afhøres, hvis der er grund til at antage, at vidnet eller vidnets nærmeste vil blive udsat for alvorlig fare, hvis tiltalte får kendskab til vidnets identitet.

Stk. 4. Formanden afgør, om tiltalte skal forlade retssalen under den forudgående forhandling om begæringer fremsat efter stk. 2 og 3.

Stk. 5. Har en tiltalt måttet forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, skal retten, når tiltalte på ny kommer til stede i retssalen, give oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og gengive forklaringens indhold for tiltalte. Retten afgør, om gengivelsen af forklaringen skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. Oplysning om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl skal dog ikke meddeles tiltalte, hvis

retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2.

Stk. 6. Afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. stk. 2, nr. 2, og stk. 3 træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for hemmeligholdelse er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres. Rettens afgørelse efter stk. 2, nr. 2, og stk. 3 kan påkæres.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1994.

Stk. 2. § 2, nr. 2 og 3, finder anvendelse i alle sager, som ikke er endeligt afgjort ved lovens ikrafttræden.

§ 4

§ 1 gælder ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for denne landsdel med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Lovforslaget er en opfølgning af den daværende konservative justitsministers redegørelse af 28. oktober 1992 om voldskriminaliteten (R 3). Redegørelsen blev forhandlet den 20. november 1992, jf. Folketingets forhandlinger, sp. 2232-2293.

I den nævnte redegørelse blev der peget på behovet for at iværksætte en forstærket bekæmpelse af voldskriminaliteten. Redegørelsen indeholder således forslag til en bred vifte af initiativer af såvel lovgivningsmæssig som administrativ art med henblik på at effektivisere retsforfølgningen af voldsforbrydelser, en forstærket kriminalpræventiv indsats mod voldskriminaliteten samt øget hjælp til voldens ofre.

I lovforslaget foreslås det således, at strafferammen i straffelovens § 244 forhøjes fra fængsel i indtil 1 år og 6 måneder til fængsel i indtil 2 år. På tilsvarende måde forhøjes strafferammerne i §§ 245 og 246 henholdsvis fra 4 års til 5 års fængsel og fra 8 års til 10 års fængsel. Forhøjelsen af de øvre strafferammer i §§ 244-246 tjener ikke alene til at muliggøre en skærpet strafudmåling for de allervorste overtrædelser af disse bestemmelser. Der tilsigtes tillige en generel forhøjelse på ca. 1/3 af strafudmålingen i alle voldssager i forhold til det gældende udmålingsniveau.

Herudover foreslås der i retsplejeloven indsat hjemmel til i retshåndhævelsesøjemed at varetægtsfængsle trafikanter, der i spirituspåvirket tilstand begår uagtsomt manddrab eller uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred.

Det foreslås endvidere, at der i overensstemmelse med Retsplejerådets forslag etableres en begrænset adgang til, at domstolene efter en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag kan bestemme, at et vidnes navn, stilling og bopæl skal hemmeligholdes for den tiltalte, eller at den tiltalte skal forlade retssalen under vidnets eller en medtiltalts forklaring.

2. Udviklingen i voldskriminaliteten

Ved bedømmelsen af udviklingen i voldskriminaliteten har forslagsstillerne taget udgangspunkt i anmeldelsestallene. Tallene for den anmeldte voldskriminalitet og total kriminaliteten i perioden 1980-1992 viser, at antallet af anmeldte voldssager er steget med næsten 76 pct. i denne periode. Stigningen har været særlig markant fra 1987 og frem. Også voldsforbrydernes procentuelle andel af alle straffelovsovertrædelser har undergået en stigning i den nævnte periode.

Ved vurderingen af disse udviklingstendenser skal man imidlertid være opmærksom på den usikkerhed, der følger af, at straffelovens voldsbestemmelser (§§ 244, 245 og 246) blev ændret med virkning fra 1. juli 1989. Denne ændring kan gøre det vanskeligt at foretage sammenlignende undersøgelser vedrørende overtrædelser af straffelovens enkelte bestemmelser på dette område før og efter lovændringen. Det kan dog konstateres, at siden de nye voldsbestemmelser blev indført i juli 1989, er antallet af behandlede voldssager steget med 18 pct.

Uanset disse usikkerheder er det ganske entydigt, at antallet af voldsforbrydelser har været stigende i den forløbne periode. Alene i 1992 er der sket en markant stigning i antallet af voldsanmeldelser efter straffelovens §§ 244, 245 og 246. Således blev der i 1992 anmeldt 8.740 forhold mod 8.054 i 1991, altså en stigning på 8,5 pct. Samtidig er det efter oplysning fra rigspolitichefen politiets erfaring, at der i perioden er sket en udvikling af den grovere vold.

Det stigende antal voldsforbrydelser gør en offensiv indsats mod voldskriminaliteten nødvendig. Det er ikke tilfredsstillende, hvis samfundet og borgerne skal affinde sig med – og måske endda acceptere – at voldskriminaliteten og frygten herfor præger dagligdagen. Formålet med de initiativer, der foreslås og beskrives i nærværende lovforslag, er således at begrænse såvel den objektive risiko som den mere subjektivt prægede frygt for at blive offer for en voldsforbrydelse og samtidig at sikre retsstillingen for og

bistanden til de mennesker, der uforskyldt blive ofre for en sådan forbrydelse.

3. Forslagsstillernes overvejelser

Forslagsstillerne finder, at en forhøjelse af minimumsrammerne for straffelovens voldsbestemmelser vil være behæftet med forskellige ulemper. En sådan minimumsstrafferamme af frihedsstraf af en vis varighed for visse voldsforhold vil gøre det vanskeligt for domstolene at nuancere strafudmålingen i overensstemmelse med forholdenes grovhed og strafværdighed. Hertil kommer, at det også med en minimumsstrafferamme vil være muligt for retterne at idømme betingede domme for disse forbrydelser eller kombinationsdomme, dvs. domme, hvor en kortere ubetinget frihedsstraf kombineres med en betinget dom.

Forslagstillerne foreslår derfor den påkrævede skærpelse af voldsstraffene gennemført ved at hæve strafmaksimum i straffelovens §§ 244, 245 og 246. Ved denne lovændring er det ikke alene tanken at muliggøre en skærpet strafudmåling ved de allergroveste overtrædelser af disse bestemmelser. Det er tillige formålet, at strafniveauet generelt for alle overtrædelser af §§ 244, 245 og 246 hæves med ca. 1/3.

Som eksempel på den generelle forhøjelse af strafniveauet kan nævnes, at overfald på et tilfældigt offer med spark og slag, men uden anvendelse af våben eller redskaber, i almindelighed ikke vil overstige fængsel i 60 dage. Udmåles der i et sådant tilfælde en straf på f.eks. 30 eller 60 dages fængsel efter hidtidigt udmålingsniveau, vil det efter den foreslåede forhøjelse skulle svare til en straf på henholdsvis 40 eller 80 dages fængsel.

Som nævnt nedenfor indeholder retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, hjemmel til retshåndhævelsesarrest af personer, om hvem der foreligger en bestyrtet mistanke om overtrædelse af straffelovens §§ 244-246. Betingelserne herfor er bl.a., at forholdet kan forventes at medføre straf af fængsel i mindst 60 dage.

Forslaget om en forhøjelse på ca. 1/3 af strafniveauet i voldssager, vil således tillige muliggøre, at den nævnte bestemmelse om retshåndhævelsesarrest kan finde anvendelse i voldssager i videre omfang end hidtil. Forslagsstillerne lægger stor vægt på, at dette også vil ske.

4. Udvidet adgang til retshåndhævelsesarrest.

Erfaringen viser, at megen voldskriminalitet begås under indflydelse af spiritus. Det er imidlertid næppe realistisk at forestille sig gennemført ved lovgivning en sådan ændring af samfundets alkoholpolitik,

at forsætlige voldsforbrydelser derigennem kan nedbringes markant.

De uagtsomme voldsforbrydelser – uagtsomt manddrab og uagtsom, betydelig legemsbeskadigelse bedømmes naturligt nok betydeligt mildere med hensyn til strafudmålingen end forsætlig voldsudøvelse. I tilfælde, hvor den uagtsomme voldsforbrydelse begås i tilknytning til spirituskørsel og således har et vist forsætligt islæt, idet selve spirituskørslen normalt vil være forsætlig, er der imidlertid grund til en skærpelse især af den umiddelbare, kontante indsats mod denne form for kriminalitet. En sådan omgående og kontant indgriben vil i høj grad afspejle samfundets retspolitiske holdning til disse forbrydelser og være i overensstemmelse med befolkningens ønske om en øget indsats mod spiritusbilismen.

Efter den gældende retstilstand straffes bilister, der kører i spirituspåvirket tilstand og herved dræber eller alvorligt kvæster en medtrafikanter, for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 eller uagtsomt grov legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249. Sammenstødet mellem spirituskørsel og den uagtsomme voldsforbrydelse har i praksis medført en meget betydelig strafskærpelse i forhold til almindelig spirituskørsel, nemlig fra bøde og hæfte i typisk 14 eller 20 dage til 3-6 måneders fængsel for uagtsomt manddrab forårsaget ved spirituskørsel. Da der i disse tilfælde er tale om en voldsforbrydelse med et vist forsætligt element – nemlig spirituskørselen – er der grund til at være opmærksom på behovet for af hensyn til retsbevidstheden at iværksætte en omgående reaktion over for gerningsmanden i form af varetægtsfængsling i retshåndhævelsesøjemed.

Bekæmpelse af spirituskørsel prioriteres højt af forslagsstillerne. Derfor findes det tilfredsstillende at der under den forrige regering blev iværksat forskellige foranstaltninger mod spirituskørsel. I den forbindelse kan nævnes, at Folketinget den 3. maj 1991 enstemmigt vedtog den daværende regerings forslag om ændring af færdselslovens regler om generhvervelse af førerret og om konfiskation (lov nr. 278 af 8. maj 1991), jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling) forhandlingerne sp. 686, 1492, 5098, 5433, tillæg A sp. 1189, tillæg B sp. 441 og tillæg C sp. 389.

Ved den nu foreslåede ændring er det en betingelse, at der kan forventes en straf af fængsel i mindst 5 måneder. Selv om der efter praksis normalt ikke idømmes straffe på 5 måneders fængsel i tilfælde af spirituskørsel, hvor der alene forvoldes legemsskade (straffelovens § 249), er disse tilfælde alligevel omfattet af den foreslåede bestemmelse for at muliggøre anvendelse af retshåndhævelsesarrest i tilfælde, hvor forholdet har en usædvanlig grovhed – f.eks. i tilfælde af gentagen spirituskørsel.

5. Anonym vidneførsel.

En del volds kriminalitet begås i tilknytning til særlige bandemiljøer, hvor det såvel under efterforskningen som under en eventuel retssag mod gerningsmændene kan være svært at få eventuelle vidner og medgerningsmænd til at afgive forklaring til politiet og retten. Netop ved sådanne voldsforbrydelser må det antages at være af stor betydning, at eventuelle vidner beskyttes mod repressalier, således at volds kriminaliteten også i disse miljøer kan forfølges med den største effektivitet, og således at de vidner, der opfylder deres pligt til at afgive forklaring, også kan beskyttes mod overlast som følge af forklaringen.

Med henblik herpå foreslås der indført en begrænset adgang i retsplejeloven til anonym vidneførsel.

De gældende bestemmelser i retsplejeloven indeholder ikke hjemmel til at hemmeligholde vidners identitet for den tiltalte, hvorimod vidnets bopæl under særlige omstændigheder kan hemmeligholdes for tiltalte under hele sagen. Retten kan træffe beslutning om, at tiltalte ikke skal være til stede i retssalen, mens et vidne afgiver forklaring, men tiltalte skal også i disse tilfælde have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring, og om indholdet af vidneforklaringen for så vidt den angår ham.

Den daværende konservative justitsminister tilkendegav i december 1984 i forbindelse med 1. behandling af et forslag om forbud mod anonyme vidner, at han ville anmode Retsplejerådet om en udtalelse om spørgsmålet. Retsplejerådet afgav herefter i december 1985 betænkning nr. 1056/1985 om anonyme vidner.

Retsplejerådets indgående overvejelser om synspunkterne for og imod anvendelse af anonyme vidner er mere udførligt gengivet i betænkningen side 28-33, hvortil henvises.

Erfaringerne med den i 1986 indførte retstilstand viser, at forbudet mod anonyme vidner har medført øgede vanskeligheder for politiets efterforskning og opklaring af alvorlige lovovertrædelser, herunder alvorlig volds kriminalitet. Det er efter forslagsstillerens opfattelse påkrævet, at der sker en opblødning af det totale forbud mod hemmeligholdelse af et vidnes identitet.

Forslagsstillerne finder på denne baggrund, men også under hensyn til sikringen af det enkelte menneskes beskyttelse mod overgreb og til beskyttelse af retssamfundets funktionsdygtighed, at det gældende forbud mod hemmeligholdelse af et vidnes identitet bør ophæves, og at der i stedet bør indføres en begrænset adgang til at kunne hemmeligholde et vidnes identitet.

Den adgang til anonym vidneførsel, der foreslås, er alene tænkt anvendt i undtagelsestilfælde, hvor det er påkrævet at beskytte et vidnes identitet, og hvor den anonyme vidneførsel er uden betydning for tiltaltes forsvar. Dette vil f.eks. være tilfældet ved de »tilfældige« vidner, f.eks. hvor en ældre medborger under et restaurationsbesøg overværer et opgør mellem rockere, og hvor der er grund til at tro, at den pågældende ved at afgive vidneforklaring kan blive udsat for repressalier, eller hvor en mor under en spadseretur med sine børn tilfældigt ser et drab blive begået af personer med tilknytning til organiseret kriminalitet. Er der derimod tale om et vidne med tilknytning til gerningsmanden, f.eks. ægtefællen til en person, der er tiltalt for en voldsforbrydelse, kan bestemmelsen ikke finde anvendelse.

6. Praktiske og finansielle konsekvenser

Forslagets gennemførelse vil betyde en forøgelse af den samlede straffemasse med den konsekvens, at presset på kriminalforsorgens institutioner vil stige. Dette søges afhjulpet ved at muligheden for at afsone hæfte eller fængsel i stedet for betaling af bøde indskrænkes. Der skal desuden indføres en mulighed for det offentlige til at inddrive bøder hos f.eks. spritbilister ved løntilbageholdelse.

Forslagsstillerne vil også være indstillet på ved de kommende finanslovforhandlinger ved kompenserende besparelser på andre områder at forøge bevilningerne for at skaffe det nødvendige antal fængselspladser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Forslagene indebærer, at den øvre strafferamme i straffelovens § 244 hæves fra fængsel i indtil 1 år og 6 måneder til fængsel i indtil 2 år. Den øvre strafferamme i § 245 hæves fra fængsel i indtil 4 år til fængsel i indtil 5 år, og den øvre strafferamme i straffelovens § 246 hæves fra fængsel i indtil 8 år til fængsel i indtil 10 år. Ved lovændringen muliggøres det, at der kan udmåles en forhøjet straf for de groveste voldsforhold inden for henholdsvis § 244, 245 og 246. Det er imidlertid tillige hensigten med lovændringen at forhøje strafniveauet for voldsforbrydelser i øvrigt, der falder inden for disse straffebestemmelser med 1/3. Til illustration heraf kan nævnes, at overfald på et tilfældigt offer med spark og slag, men uden anvendelse af våben eller redskaber i øvrigt, i almindelighed ikke vil overstige fængsel i 60 dage. Udmåles der i et sådant tilfælde efter det gældende udmålingsniveau en straf på 30 eller 60 dages fængsel, vil det

efter den foreslåede forhøjelse svare til en straf på henholdsvis 40 og 80 dages fængsel.

Til § 2

Til nr. 1.

Den foreslåede affattelse af § 762, stk. 2, nr. 1 og 2, svarer til gældende ret.

Bestemmelsen i nr. 3 giver imidlertid som noget nyt mulighed for retshåndhævelsesarrest i trafikdrabsager begået af spritbilister og – i særlige tilfælde – hvor en spirituspåvirket bilist uagtsomt forårsager betydelig legemsbeskadigelse.

Til nr. 2.

Ved bestemmelsen skabes der som en naturlig konsekvens af bestemmelsen i lovforslagets § 2, nr. 3, hjemmel til i særlige tilfælde at meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysning om et vidnes navn, stilling eller bopæl til den tiltalte i perioden fra efterforskningens afslutning, og indtil retten under domsforhandlingen har taget stilling til spørgsmålet om eventuel hemmeligholdelse heraf.

I Retsplejerådets betænkning nr. 1056/1985 foreslog rådets flertal, at der indføres en sådan hjemmel til at give forsvareren pålæg om hemmeligholdelse. Der henvises til betænkningen side 43-44. I overensstemmelse med den gældende affattelse af bestemmelsen i retsplejelovens § 835, stk. 2, tillægges kompetencen til at træffe afgørelse herom anklagemyndigheden, men afgørelsen kan af forsvareren indbringes for retten også under domsforhandlingens forberedelse, jf. retsplejelovens § 968, stk. 2.

Forslaget indebærer, at oplysning om et vidnes navn, bopæl og opholdssted kan hemmeligholdes for sigtede/tiltalte under hele sagens forløb, under efterforskningen i medfør af de gældende bestemmelser i § 745, stk. 4, og § 748, stk. 6, og herefter i medfør af forslagene til en ny § 835, stk. 2, § 848, stk. 2, og § 848, stk. 3.

Til nr. 3.

Den foreslåede affattelse af bestemmelsen i retsplejelovens § 848 følger i alt væsentligt de principper for anvendelse af anonyme vidner, som Retsplejerådets flertal foreslog i betænkning nr. 1056/1985. Der henvises til betænkningen side 35-38 og 44-46.

Den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 848, stk. 3, om adgang til at hemmeligholde oplysning om et vidnes bopæl for den tiltalte er imidlertid i det væsentlige indarbejdet i forslaget til et nyt stk. 2 i § 848. Endvidere er betingelsen om, at hemmeligholdelsen skal være uden betydning for tiltaltes forvarer affattet i overensstemmelse hermed.

Den foreslåede bestemmelse suppleres med retsplejelovens regler om dørlukning. I tilfælde, hvor retten bestemmer, at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for den tiltalte, og at den tiltalte skal forlade retssalen under et vidnes forklaring, vil det i reglen være hensigtsmæssigt, at der træffes bestemmelse om dørlukning, jf. retsplejelovens § 29, for at undgå, at vidnets identitet kan røbes ad denne vej.

Endelig foreslås som en særlig retsgaranti, at afgørelsen om hemmeligholdelse af et vidnets identitet og om udelukkelse af den tiltalte fra at overvære forklaringen træffes ved kendelse, og at sådan kendelse kan påkræves også under domsforhandlingen eller dennes forberedelse, jf. retsplejelovens § 968, stk. 2.

Træffes beslutningen under landsrettens behandling af en ankesag følger det af den almindelige regel i retsplejelovens § 968, stk. 3, at kære kræver særlig tilladelse.

Den foreslåede affattelse af § 848, stk. 5, 2. pkt., er ny. Bestemmelsen skal ses på baggrund af, at der har vist sig at herske en vis retsikkerhed vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt gengivelse af en medtiltaltes forklaring skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. Efter den foreslåede bestemmelse afgør retten i tilfælde, hvor en tiltalt har måttet forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, om gengivelsen af forklaringen for tiltalte skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. I de fleste tilfælde vil det være naturligt og helt ubetænkeligt at gengive forklaringen, inden tiltalte selv afgiver forklaring. I enkelte tilfælde – navnlig vedrørende stærkt belastede kriminelle og organiseret kriminalitet – kan der imidlertid være grund til at tro, at tiltalte, hvis forklaringen gengives, inden tiltalte selv afgiver forklaring, vil afpasse sin forklaring efter f.eks. en medtiltaltes forklaring. Herved kan retten udelukkes fra at opnå en uforbeholden forklaring af tiltalte selv. I sådanne tilfælde afgør retten efter en afvejning af på den ene side hensynet til sagens opklaring og på den anden side hensynet til tiltaltes mulighed for at varetage sine interesser, om gengivelsen af den tidligere afgivne forklaring skal ske efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring.

De foreslåede bestemmelser berører ikke forsvarerens ret til at overvære vidners eller en medtiltaltes forklaring og stille spørgsmål til de pågældende og forudsætter, at anonym vidneførsel er uden betydning for tiltaltes forsvar. Bestemmelserne om anonym vidneførsel tænkes alene anvendt i sjældne tilfælde, hvor et tilfældigt vidne overværer kriminalitet, og hvor afgørende hensyn til vidnet gør anonymitet påkrævet. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor en ældre medborger under et restaurations-

besøg tilfældigt overværer et voldeligt opgør mellem rockere, og hvor der er grund til at tro, at den pågældende ved at afgive vidneforklaring kan blive udsat for repressalier.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. januar 1994.

De foreslåede ændringer af § 835, stk. 2, og § 848 kan anvendes i alle sager, hvor domsforhandlingen ikke er afsluttet ved lovens ikrafttræden.

Til § 4

Bestemmelsen vedrørende den territoriale anvendelse af lovforslagets § 1.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

Ad § 1 (straffeloven).

1. I § 244 ændres »1 år og 6 måneder« til: »2 år«.

§ 244. Den, som over vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

2. I § 245, stk. 1, ændres »4 år« til: »5 år«.

§ 245. Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Det samme gælder den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred.

3. I § 246 ændres »8 år« til: »10 år«.

§ 246. Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige følger, at der foreligger særdeles skærpente omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 8 år.

Ad § 2 (retsplejeloven).

1. § 762, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. En sigtet kan endvidere varetægtsfængsles, når der foreligger en særligt bestyret mistanke om, at han har begået

1) en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod,

2) en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, §§ 244-246, § 250 eller § 252, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage, og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, eller

3) en overtrædelse både af straffelovens § 241 eller § 249, og færdselslovens § 53, stk. 1, eller 2, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 5 måneder, og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.«

§ 762. . . .

Stk. 2. En sigtet kan endvidere varetægtsfængsles, når der foreligger en særligt bestyret mistanke om, at han har begået

1) en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, eller

2) en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, §§ 244-246, § 250 eller § 252, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Stk. 3. . . .

2. § 835, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Statsadvokaten kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysning om et

Bilag til f. t. l. vedr. straffeloven og retsplejeloven

vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl til den tiltalte, såfremt statsadvokaten under domsforhandlingen agter at fremsætte begæring om rettens bestemmelse om, at disse oplysninger ikke må meddeles den tiltalte, jf. § 848, stk. 2. Afgørelsen kan af forsvareren indbringes for retten.«

§ 835. ...

Stk. 2. Statsadvokaten kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl til den tiltalte, såfremt statsadvokaten under domsforhandlingen agter at fremsætte begæring om rettens bestemmelse om, at denne oplysning ikke må meddeles tiltalte, jf. § 848, stk. 3. Afgørelsen kan af forsvareren indbringes for retten.

3. § 848 affattes således:

»§ 848. Formanden kan beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Stk. 2. Retten kan, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, på begæring bestemme

- 1) at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnet taler derfor, eller
- 2) at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnet gør det påkrævet.

Stk. 3. Er der truffet bestemmelse efter stk. 2, nr. 2, kan retten yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retssalen, mens vidnet afhøres, hvis der er grund til at antage, at vidnet eller vidnets nærmeste vil blive udsat for alvorlig fare, hvis tiltalte får kendskab til vidnets identitet.

Stk. 4. Formanden afgør, om tiltalte skal forlade retssalen under den forudgående forhandling om begæringer fremsat efter stk. 2 og 3.

Stk. 5. Har en tiltalt måttet forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, skal retten, når tiltalte på ny kommer til stede i retssalen, give oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og gengive forklaringens indhold for tiltalte. Retten afgør, om gengivelsen af forklaringen skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. Oplysning om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl skal dog ikke meddeles tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2.

Stk. 6. Afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. stk. 2, nr. 2, og stk. 3 træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for hemmeligholdelse er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres. Rettens afgørelse efter stk. 2, nr. 2, og stk. 3 kan påkæres.«

§ 848. Formanden kan beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, medens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Stk. 2. Når tiltalte som følge af en beslutning efter stk. 1 ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal han, når han på ny kommer til stede i retssalen, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i hans fravær, og om indholdet af forklaringen for så vidt den angår ham.

Stk. 3. Retten kan på begæring bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler derfor og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.